

משק העופות

חשון התשנ"ג

תל-אביב

נובמבר 1992

תוכן החוברת

על הפרק

דרושים פתרונות בנקודות הכואבות

7

מה קורה

מגמות, החלטות וחדושים בענף הלול

8

מסמך

של מי ההצעה הזאת, לעזעאל?/מ' פורת

11

האגודה העולמית למדע העופות

הכנס ה-30 מתכנס בזכרון יעקב

18

צל"ש

עבודת מחקר ישראלית זכתה במדליית זהב בקונגרס

העולמי למדע העופות

השפעת תאורה ולבידה למשקל גוף על הגיל והמשקל

בהטלת ביצה ראשונה/ד"ר י' איתן, פרופ' מ' סולר

23

25

מוסף מיוחד לתעשיית הלול

התעשייה הנלווית לענף הלול כגורם עיקרי

לקידום הענף

טכנולוגיה מתקדמת בשירות ענף הלול/מ' הדרי

חידושים בתעשיית המזון המרוכז לבעלי חיים/ד"ר ג' שפט

29

41

50

מחלות ותברואה

פורמלצהיד - זכות העובד לדעת/ד"ר נ' אלקין

פריצת דרך במלחמה בקוקסידיוזיס

62

64

שה"מ

רשימת המדריכים ושעות קבלה

66

המערכת:

העורך: מ. פורטוגלי

ד"ר ע' ברטוב, ד"ר י' זמברג,

ד"ר מ' מרוז, א' ניר,

א' רוזנשטראוך, י' רוזנברג,

א' סימון.

כתובת המערכת

והמינהלה:

"משק העופות" - שד'

שאול המלך 8, ת.ד. 40005,

תל-אביב 61400,

טל': 03-6957265/6.

מודעות:

שיאים פרסום והפקות

דפוס,

טל. 03-5730713

טלפקס: 03-5730615

אין המערכת אחראית

לתוכן המודעות

המתפרסמות בירחון.

הפקה: עיצובים וביצועים

ת.ד. 8722, תל-אביב 61087.

מחיר מנוי לשנת 1993

130 ש"ח (כולל מע"מ)

מחלות ותברואה

פורמלדהיד - זכות העובד לדעת

ד"ר נתי אלקין

המעבדה למחלות עופות, רעננה

עצים אשר בתהליך זה משתמשים בפורמלדהיד תמך בדעה שחשיפה ממושכת לפורמלדהיד גורמת לתסמינים של chronic obstructive lung disease (מחלת ראות כרונית חסימתית). במחקר זה נמצא קשר משמעותי בין חשיפה ממושכת לפורמלדהיד ופגיעה בפעילות הריאה (Malaka & Kodama, 1990). בעבודה שפורסמה על ידי Holmstrom & Lund (1991), דווח על שלושה מקרים של Malignant melanoma (גידול ממאיר של תאים המייצרים מלנין - פיגמנט) של ריריות האף באנשים אשר נחשפו לפורמלדהיד לתקופה ממושכת במסגרת עבודתם.

המקרה הראשון הינו דיווח על אשה בת 58, אשר עבדה במשק תרנגולות לפיטום במשך 10 שנים, בקטעי זמן שונים. האשה נהגה לחטא את התאים בפורמלדהיד באמצעות מרסס גב, ללא אמצעי מיגון אישיים כלשהם. במשך השנים בהן לא עבדה באופן קבוע במשק העופות, נהגה מידי פעם לבצע עבודות חיטוי בלולים.

המקרה השני עוסק בעובד המחלקה להיסטופתולוגיה, והמקרה השלישי הינו של עובד שנחשף בעבודתו ל-urea-Formaldehyde. הארגון הבינלאומי לחקר הסרטן (IARC) קבע, שקיימות מספיק ראיות לגבי היכולת המסרטנת של הפורמלדהיד בבעלי-חיים, אך ההוכחות לגבי יכולת זו באנשים מוטלת בספק (1988).

סקר שנערך במספר מדינות בין עובדים החשופים לפורמלדהיד במסגרת עבודתם,

כל רופא עופות וכל עובד מדגרה או משק רביה מכיר את ריחו החריף של הפורמלדהיד ואת הגרוי בעיניים ובמערכת הנשימה העליונה, המופיעים בעקבות שאיפת אדי חומר זה.

הפורמלדהיד שייך לקבוצת האלדהידים ומוצא שימוש נרחב בענף הלול כחומר חיטוי יעיל ביותר בפני פתוגנים שונים (חיידקים, וירוסים, פטריות ונבגים). כאמור, הפורמלדהיד הינו בעל ריח חריף ואדיו גורמים לגירוי ופגיעה בריריות מערכת הנשימה. מגע עם החומר עשוי לגרום לדלקות עור ותגובות של רגישות יתר.

במשך שנים הפורמלדהיד נחשב לתשובה הטובה ביותר לצורכי אידוי וחיטוי במדגרה, במשק הרבייה ובמשק הגידול. הוא למעשה הפך לחלק אינטגרלי מתוכניות החיטוי במשק העופות והוא נפוץ בענף הלול בעיקר בחיטוי מבנים וביצים.

הפורמלדהיד משווק כתמיסה מימית בריכוז 37%, כאבקת פאראפורמלדהיד אשר עוברת אידוי בחום על גבי כירה חשמלית או בצורת לבנות פורמלדהיד במצב פולימרי המשמשות כנרות עשן לחיטוי מבנים.

האם הפורמלדהיד הוא חומר מסרטן?

שאיפה של פורמלדהיד (6-15 ppm) משך שנתיים, גרמה ל-squamous-cell carcinoma (גידול ממאיר של האפיתל) במערות האף של עכברים וחולדות (Kerns et al, 1983). מחקר שנעשה בעובדים העוסקים בעיבוד

חומרים העלולים לפגוע בבריאותו והעובד חייב לדעת מהן הסכנות שבשימוש בחומרים להם הוא נחשף. יש להפחית את אפשרויות חשיפתם של עובדים או מגדלים לחומר חיטוי זה ולצמצם בכך את הסיכון הקיים.

רשימה זו מובאת כהארה לאלה העוסקים בנושא על מנת שינקטו האמצעים המתאימים ויופצו הנחיות שימוש מתאימות, בתוספת אזהרה לציבור העובדים במדגרה והמגדלים המשתמשים באופן רציף בחומר זה.

כל חומרי החיטוי המצויים בשוק חייבים לשאת תווית בה יצוין ריכוז החומר הפעיל, המינון המומלץ והמלצות מתאימות בדבר נקיטת אמצעי זהירות ומינון מתאימים בטרם שימוש.

במסגרת המעבדות למחלות עופות (גילת) נבדקה יעילותם של חומרי חיטוי שונים במטרה לחפש תחליף מתאים לפורמלדהיד, במידה ויוחלט על הפסקת השימוש בפורמלדהיד יש להתחשב בחלל הריק שעשוי להיווצר ובצורך להשתמש בחומרי חיטוי אלטרנטיביים, ושמה יוחלף חלילה הזרזיר בעורב.

ספרות: כל המעוניין במקורות יכול לפנות לד"ר אלקין, מעבדה למחלות עופות, אחוזה 23, רעננה.

קבע שחשיפה ממושכת לפורמלדהיד אחראית לשכיחות גבוהה יותר של גידולים סרטניים בחלל האף והלע (Blair וחבריו, 1990). אותם חוקרים קבעו שלמרות שלא נתקבלו ממצאים חד-משמעיים, אין לשלול אפשרות למעורבות של פורמלדהיד בסרטן הריאה.

אולסן וחבריו (1984) מצאו קשר, אם כי רופף, בין פורמלדהיד ושכיחות סרטן בחללי האף באדם, דבר המצביע על סיכון אפשרי לעובדים החשופים לפורמלדהיד.

אף כי הדעות בדבר היכולת המסרטנת של הפורמלדהיד באנשים חלוקות, מגבירים המחקרים האחרונים, שנעשו בתחום זה, את החשש לסכנה שבחשיפה ממושכת לפורמלדהיד. בארה"ב ובאנגליה כבר הוגבל השימוש בפורמלדהיד והותקנו תקנות חדשות בדבר השימוש בחומר זה. בעקבות כך, במדגרות רבות ברחבי ארה"ב העדיפו להפסיק את השימוש בפורמלדהיד, מאשר להתמודד עם תקנות מגבילות אלה.

סיכום: כאשר דרישת הציבור הינה להשתמש בחומרים בטוחים, השימוש בפורמלדהיד בענף העופות חייב להשקל שנית ועד אז יש להבטיח שימוש ראוי בחומר, על מנת להבטיח את בריאות העובדים הבאים במגע רצוף עם הפורמלדהיד.

צוות העובדים חייב להיות מוגן בפני